

**INFORME D'ANÀLISI EPIDEMIOLÒGIC
DELS RESULTATS DEL QÜESTIONARI
DE SALUT DE LES ESCOLES
SERVEIS EDUCATIUS**

JUNY 2001

ÍNDEX

- 1. IDENTIFICACIÓ DE L'EMPRESA**
- 2. OBJECTIU DE L'INFORME**
- 3. METODOLOGIA**
- 4. RESULTATS**

1. IDENTIFICACIÓ DE L'EMPRESA

NOM: SERVEIS EDUCATIUS

Núm. CONTRACTE: 0801-016519-006223

Núm. REFERÈNCIA DE L'INFORME:

CCC: Tots els subjectes al contracte.

PERÍODE: 1 Abril 2000 a l'Abril de 2001

2. OBJECTIU DE L'INFORME

Realitzar un anàlisi global de la salut subjectiva del col·lectiu de treballadors de les escoles adscrites al contracte amb el Servei Prevenció Asepeyo, amb l'objectiu d'identificar l'estat de salut global d'aquestes i poder recomanar mesures preventives col·lectives i/o individuals de millora (campanyes de promoció de la salut, vacunacions, control de tuberculosi).

En el present informe, en tot moment es garanteix la confidencialitat de les dades mèdiques individuals obtingudes.

3. METODOLOGIA

Es van emetre 7.792 qüestionaris per a 340 escoles de les Províncies de Barcelona, Tarragona, Lleida i Girona. Aquests anaven acompanyats d'una nota informativa sobre els objectius i l'abast de l'anàlisi.

Els qüestionaris s'havien de complimentar de forma voluntària i enviar mitjançant un sobre tancat al Servei de Vigilància de la Salut d'Asepeyo.

L'anàlisi epidemiològic es realitzà d'acord amb els resultats obtinguts dels qüestionaris rebuts durant el període del contracte de l'1 d'abril del 2000 a l'abril del 2001.

4. RESULTATS

Van contestar l'enquesta 224 escoles, que corresponen a un 65 % del total.

El número total d'enquestes rebudes i estudiades van ser 1.762, un 22.6 % del total de personal adscrit al contracte; no podent assegurar que tot el personal hagués rebut l'enquesta per part de l'escola.

A- Característiques socio-demogràfiques

A continuació es descriuen les dades més rellevants dels resultats obtinguts, que corresponen als gràfics i dades de les Taules I a VII adjuntes.

- Distribució d'escoles per Província: es rep resposta de 155 escoles que pertanyen a Barcelona, 28 de Girona, 26 de Tarragona i 15 de Lleida.
- Núm. de qüestionaris rebuts: a la Província de Barcelona es van rebre en total 1.309 qüestionaris (74,3%), a Tarragona 213 (12,1%), a Girona 162 (9,2%) i a Lleida 78 (4,4%)
- El major índex de prevalència segons el sexe dels treballadors és el femení, un 75% en comparació d'un 24,2% que correspon al sexe masculí.
- En la distribució per edats: destaquem que l'edat mitjana dels enquestats està en 40 anys, essent la franja d'edat amb una major prevalència de 35 a 44 anys, que correspon a un 32,2% de la mostra estudiada; seguit d'un 30% entre 25-34 anys, un 19,7% entre 45-54 i un 9,4 entre els 55-64 anys.

Les edats extremes les trobem als 25 i 65 anys, essent només 7 els treballador amb 65 anys.

- Sobre el lloc de treball que ocupaven els enquestats: 1.725 corresponen a llocs de treball relacionats amb la docència, d'aquests la major prevalència correspon a Educació Primària i Educació Secundària (1.208 que representen el 70%), ocupant l'educació infantil i el batxillerat un 17,2 i 8% respectivament.

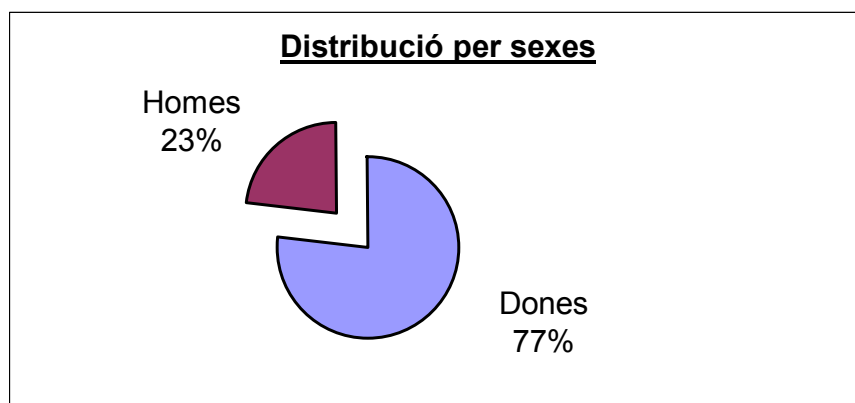
Es van rebre 214 enquestes corresponents a personal no docent.

- Els ítems sobre l'horari i tipus del contracte no es poden valorar estadísticament al no estar complimentats en el 100% dels casos. Però es pot extreure que la incidència és francament superior en els contractes fixos i l'horari complet.

A. CARACTERÍSTIQUES SOCIO-DEMOGRÀFIQUES

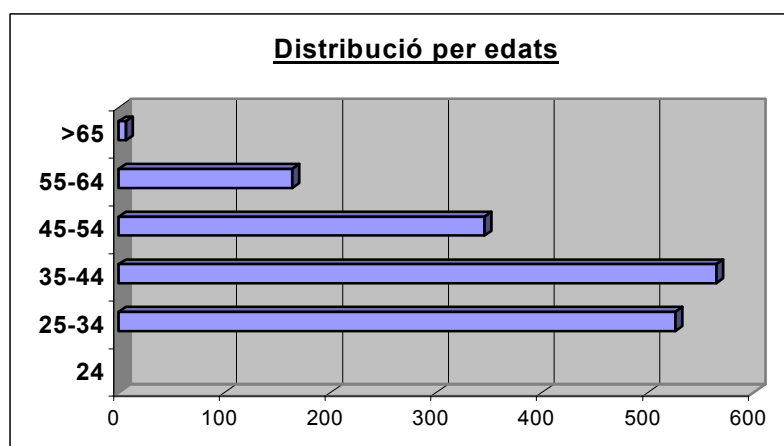
TAULA I

	Dones	Homes
Barcelona	1002	307
Girona	130	32
Lleida	54	24
Tarragona	150	63

TAULA II

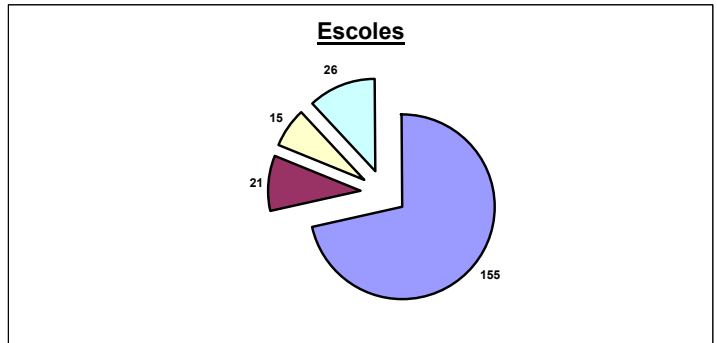
24	
25-34	526
35-44	565
45-54	346
55-64	164
>65	7

TAULA IV

Distribució Escoles per Províncies

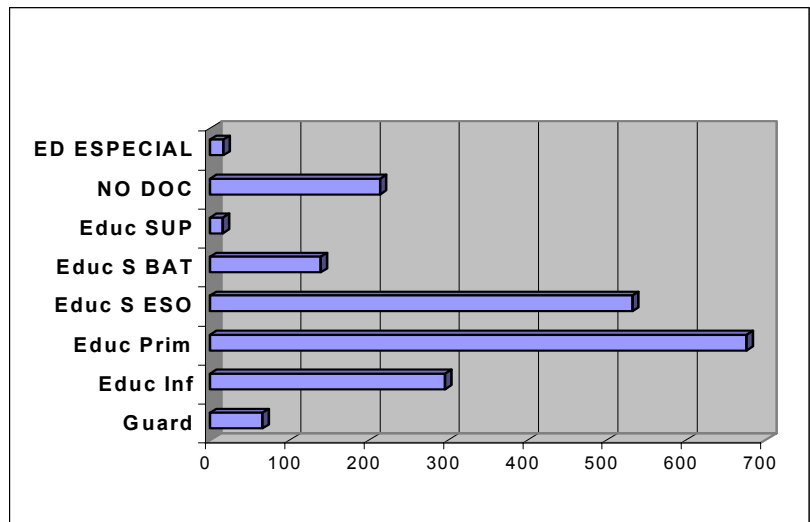
CCC Barcelona	155
CCC Girona	21
CCC Lleida	15
CCC Tarragona	26

TAULA V

Lloc de Treball

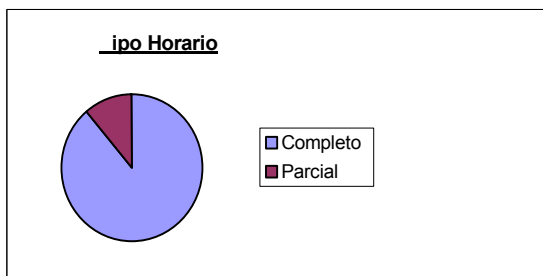
Llar Infants	66
Ed. Infantil	296
Ed. Primària	676
Ed. S ESO	532
Ed. S BAT	139
Ed. SUP	16
NO DOC	214
ED ESPECIAL	17

TAULA VI

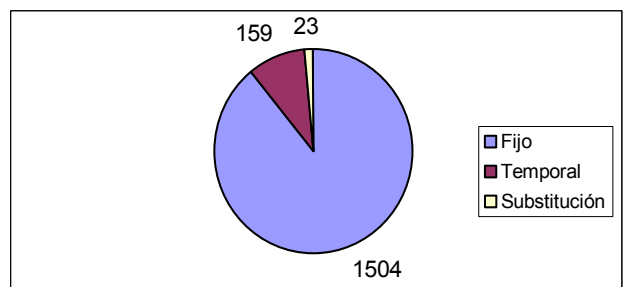
Tipus d'horari

Complet	1491
Parcial	187

TAULA VII

Tipus de contracte

B- Percepció de l'estat de salut

- La percepció personal de l'estat salut: segons les respostes emeses és Molt Bona en 914 casos i Bona Regular en 620 casos. Corresponen entre totes dues a un 93,7%.

Cal destacar que únicament hi ha 10 enquestes on es valora l'estat de salut com a dolent.

- Entre els hàbits estudiats cal incidir en les dades següents:
 - ▶ Tabac: els no fumadors corresponen a un 55,2% de la mostra, essent els fumadors actuals un 23,4% i els ex-fumadors 21,4%.
 - ▶ Somni: únicament hi ha 138 treballadors que refereixen tenir algun trastorn en el somni.
 - ▶ Exercici físic: la pràctica d'activitat física té major prevalència en les dones (75,8%) que en els homes (24,2%)
 - ▶ Medicació: un 35,46% prenen un o diversos tractaments farmacològics. D'aquests hi ha major nombre de dones que prenen medicació, i els tractaments més habituals són analgèsics, antiinflamatoris, tranquil·lizants i antidepressius. (taula VIII)
- Sobre els factors de risc cardiovascular: cal destacar la baixa incidència de treballadors coneixedors de patir una diabetis (15), hipercolesterolèmia (90), hipertensió arterial (111) i sobrepès (235). (Taula IX)

Sobre la incidència de patir tres o més factors de risc vascular tenim les dades següents:

▶ Cap factor de risc cardiovascular:	47,6%
▶ Un factor de risc cardiovascular:	36,3%
▶ Dos factors de risc cardiovascular:	13,5%
▶ Tres factors de risc cardiovascular:	2,2%
▶ Quatre factors de risc cardiovascular:	0,4%
▶ Cinc factors de risc cardiovascular:	0,0%

B. PERCEPCIÓ DE LA SALUT

Estat de salut

Salut Excel·lent	93
Salut molt bona	914
Salut Bona-regular	620
Salut Mala	10

Hàbits

Tabac

Fumador	412
Mai Fuma	973

Son

Son 5-6 hores	202
Trastorns	138

Medicació

Medicació H	71
Medicació M	251

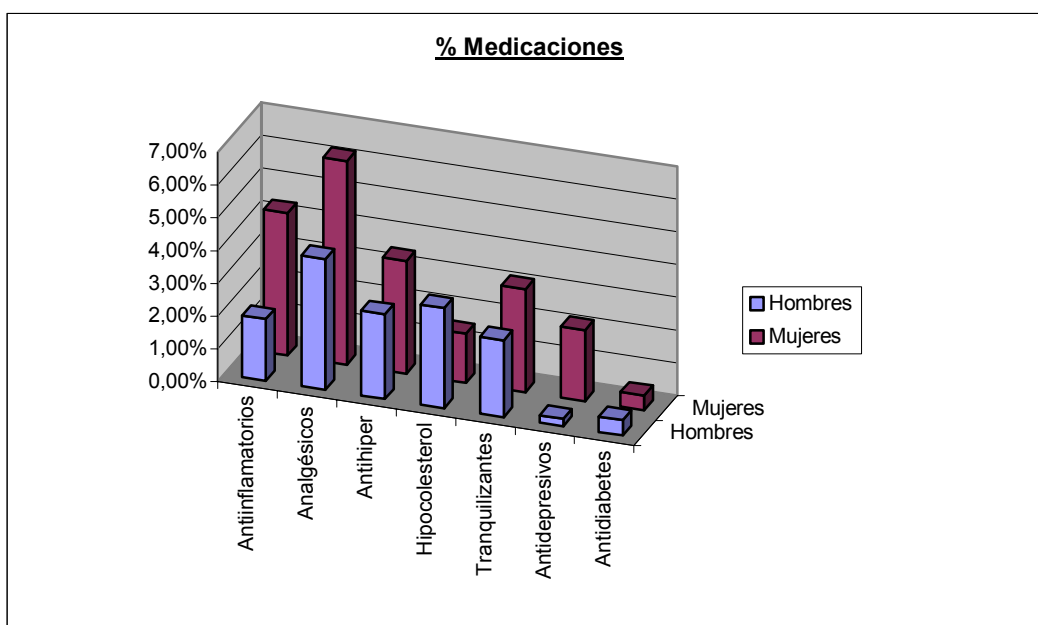
ACTIVITAT FÍSICA

	Homes		Dones	
Nul·la	344	25,75%	56	13,15%
Baixa	534	39,97%	132	30,99%
Mitjana	288	21,56%	129	30,28%
Alta	64	4,79%	75	17,61%
	1.336		426	

Medicació actual

	Homes	Dones
Antiinflamatori	8	58
Analgèsics	17	83
Antihiper	11	46
Hipocolesterol	13	20
Tranquil·litzants	10	42
Antidepressius	1	29
Antidiabetes	2	6
Altra medicació	44	150

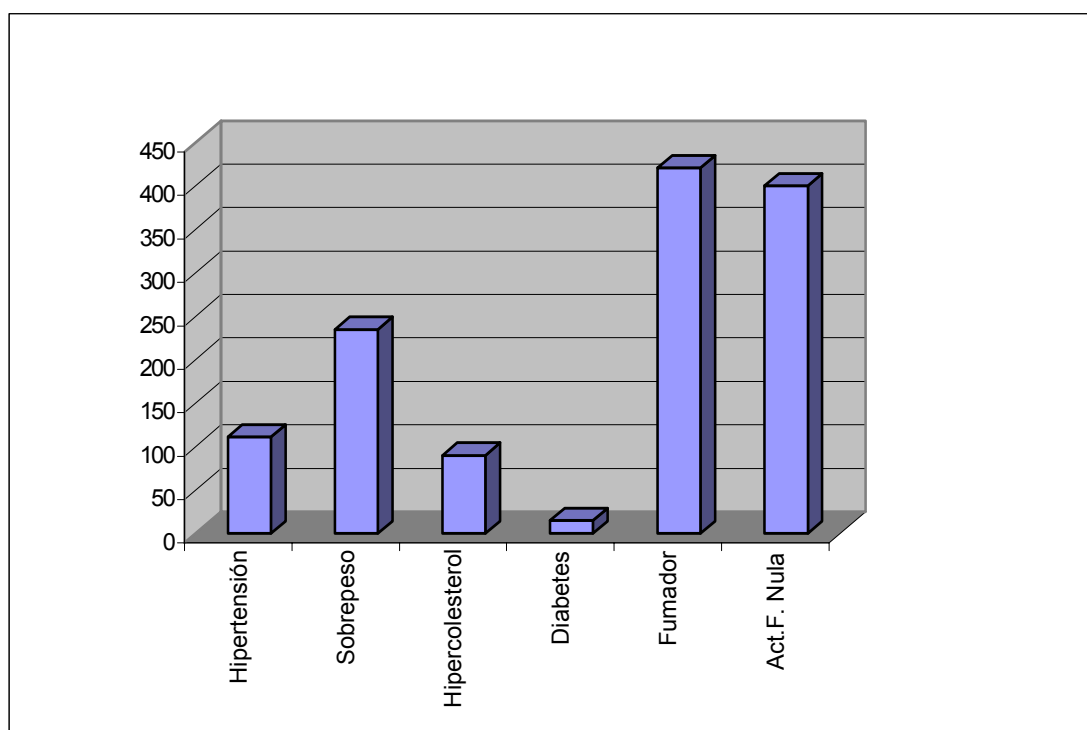
TAULA VIII

Factors de Risc Cardiovascular

Hipertensió	111
Sobrepès	235
Hipercolesterol	90
Diabetis	15
Fumador	421
Act.F. Nula	400

TAULA IX

C- Antecedents- Patologies d'interès epidemiològic

- Sobre els antecedents generals inclosos en l'enquesta, la seva distribució s'observa en la taula X i XI.

Les al·lèrgies en un 17,2%, l'ansietat en un 12,2% i les varius en un 12,2%, són les que tenen prevalences més altes en la població estudiada.

Els antecedents patològics personals de refredats i faringitis representen un 10,1% i un 9,8%, respectivament.

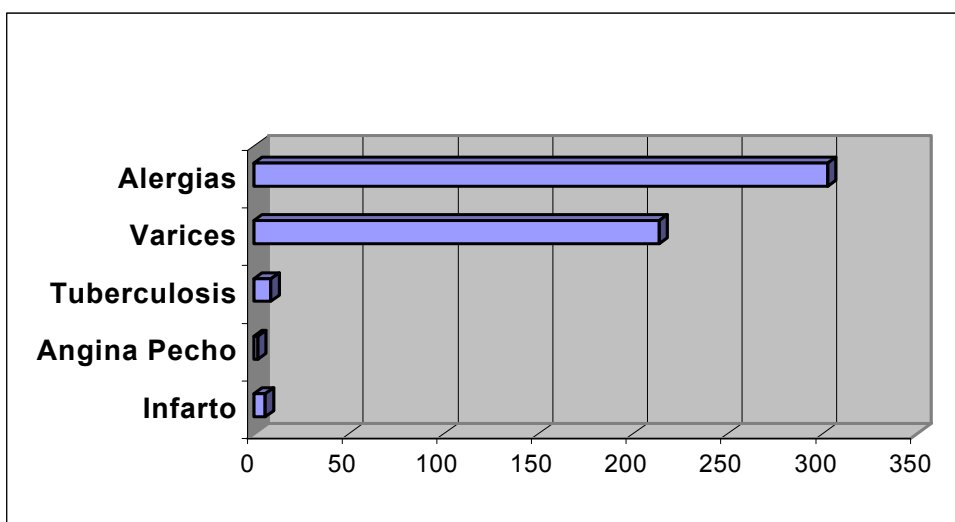
- De les respostes emeses referents als problemes amb la veu (Taula XII): cal destacar que en 420 casos, que representen el 23,8% de les enquestes rebudes els relacionen amb els sobreesforços, un 22,5% considera el seu to de veu elevat i un 19,1% li empitjora la veu al finalitzar la setmana i la recupera durant el cap de setmana en un 16,6%.
- Sobre les respostes relacionades amb les alteracions de l'últim mes, del total de les enquestes estudiades cal destacar:
 - ▶ 31% refereix dolor d'esquena
 - ▶ 30,2% refereix cansament.
 - ▶ 24% mal de cap.
 - ▶ 18% dolor de cames.
 - ▶ 12,7% dificultat per dormir.
 - ▶ 12,6% inquietud.
 - ▶ de menor prevalència destacarem 1,5% depressió.
- Descripció del PPD: dels enquestats només se'ls ha aplicat la prova de la tuberculina 240 (un 13,6% del total de qüestionaris). Coneixedors de ser positius només 45%.
- Descripció estat vacuna Hepatitis A: trobem que 66 persones han estat vacunades o han passat l'hepatitis A.

C. ANTECEDENTS PATOLÒGICS D'INTERES EPIDEMIOLÒGIC

D- Antecedents generals

Infart	6
Angina de Pit	2
Tuberculosis	9
Varius	214
Al·lèrgies	303

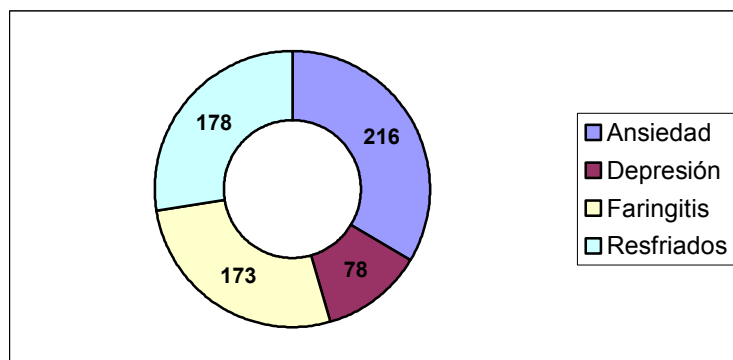
TAULA X

TAULA XI

Antecedents Patològics Específics

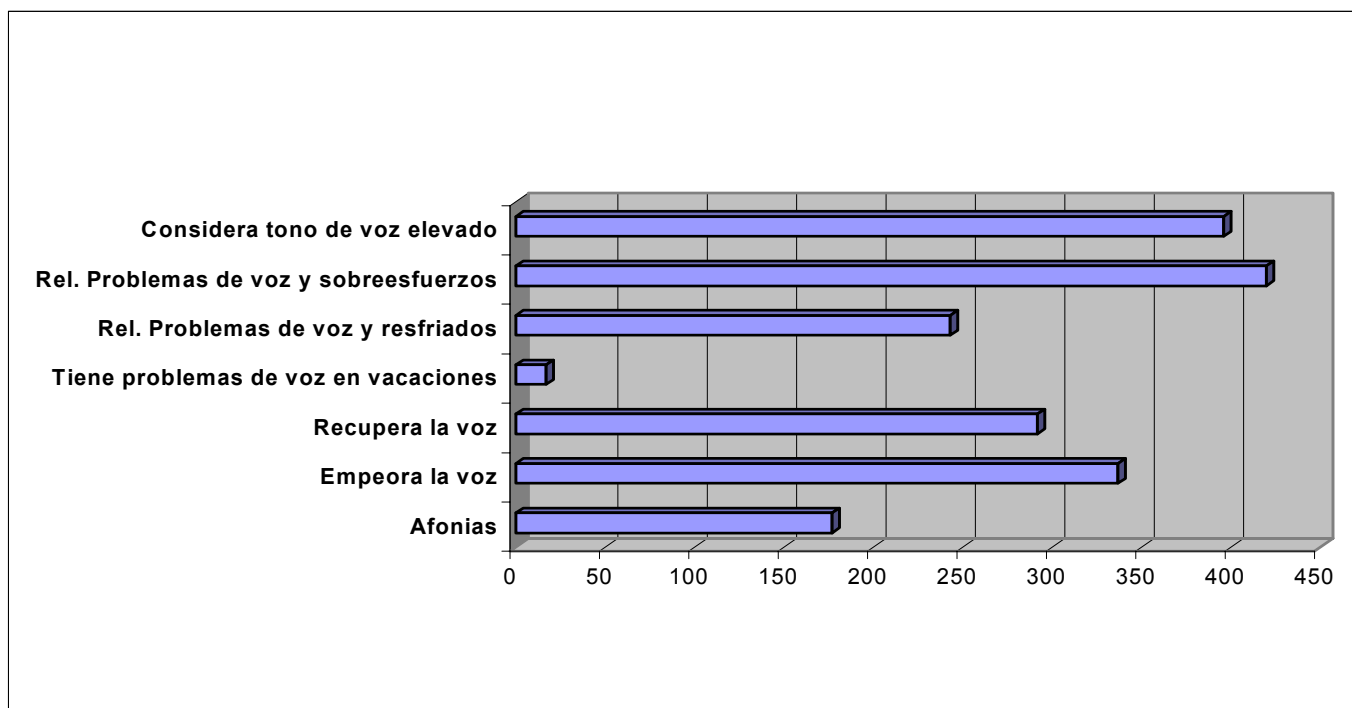
Ansietat	216
Depressió	78
Faringitis	173
Refredats	178

Problemes amb la veu

Afonies	177
Empitjora la veu	337
Recupera la veu	292
Té problemes de veu en vacances	17
Rel. Problemes de veu i refredats	243
Rel. Problemes de veu i sobreesforços	420
Considera to de veu elevat	396

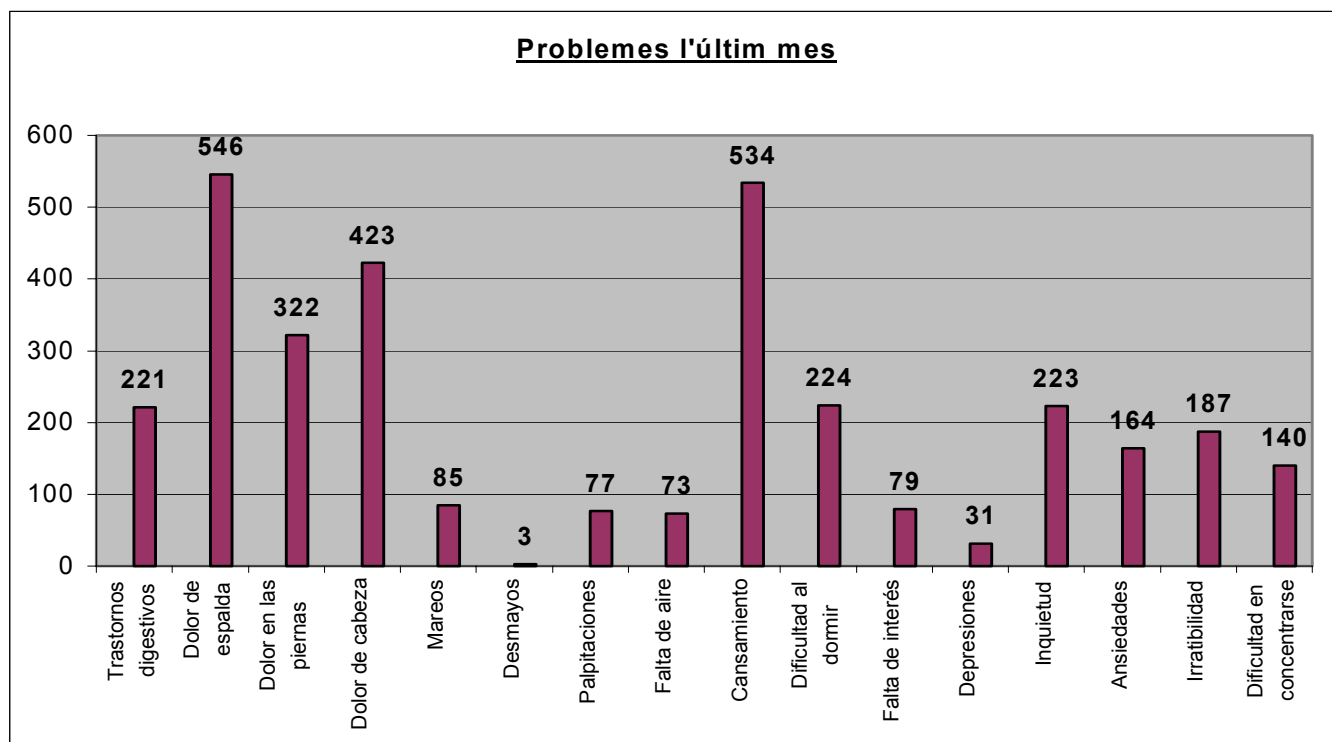
TAULA XII

Problemes l'últim mes

Trastorns digestius	221
Mal d'esquena	546
Mal en les cames	322
Mal de cap	423
Marejos	85
Desmais	3
Palpitacions	77
Falta d'aire	73
Cansament	534
Dificultat al dormir	224
Falta d'interès	79
Depressions	31
Inquietud	223
Ansietats	164
Irritabilitat	187
Dificultat en concentrar-se	140

TAULA XIII

Descripció estat vacunal PPD

Prova de la Tuberculina

	Núm. realitzacions	Motiu	
Any 2000	34	Malaltia	27
Any 1999	20	Familiar	72
Any 1998	20	Treb. Escola	152
Any 1997	15	Altres motius	60
Any < 1997	151		

Positius

45

Té inconvenient en que se li apliqui?

43

Hepatitis

Persones que han patit de la Hepatitis Tipus A

3

Persones que han patit de la Hepatitis Tipus B

1

Persones que s'han vacunat de la Hepatitis Tipus A

63

D- Conclusions

- Alt índex de respostes en referència de les escoles.
- Incidència d'un 22,6% de respostes sobre el total de treballadors.
- Edat mitjana 40 anys.
- La distribució és superior a la Província de Barcelona; dada no valorable ja que el major nombre de col·legis adscrits al contracte pertanyen a aquesta Província.
- Percepció bona de l'estat de salut pels propis treballadors.
- Baix índex de fumadors de la població estudiada (23,4%).
- Hi ha un 35% de treballadors que prenen medicació.
- Alt índex de pràctica d'exercici físic en dones (75,8%).
- Baix índex de treballadors amb tres o més factors de risc cardiovasculars.
- Els problemes amb la veu, tenen relació amb els sobreesforços, el to elevat i els refredats.
La veu empitjora al final de la setmana de treball i millora després del descans setmanal.
Per poder valorar si les alteracions descrites tenen una relació causal amb la feina haurien d'utilitzar altres mètodes estadístics, per així poder descartar possibles biaixos i factors de confusió.
- Els antecedents d'ansietat i depressió representen un 12,2% i un 4,4% respectivament.
- Dels símptomes o alteracions relacionats amb l'estrès, apareixen 3.332 respostes diferents, destacant el dolor d'esquena, cansament i mal de cap com les de major prevalència.
Serà precís estudiar la incidència de més de tres ítems en un mateix treballador.
- Baixa resposta en quan a l'estat de vacunació de l'Hepatitis A i a la Prova de la tuberculina.

E- Recomanacions

- Campanyes de Formació-Formació sobre la prevenció, incidència i tractament dels problemes de la veu.
- Campanya d'informació sobre la importància en Salut Pública de la detecció precoç de la tuberculosi en el personal docent, per a poder efectuar cribatges de tuberculosi al personal en contacte amb menors.
- Campanya de vacunació Hepatitis A en els treballadors de guarderies.
- Campanyes de Promoció de la salut: factors de risc cardiovascular, tabaquisme.
- Valoració i estudi més exhaustiu sobre la prevalència de patologies relacionades amb l'estrès.
- Estudi de la incidència d'ITCC/AT/EEPP en la població pertanyent a les escoles, valorant la causa d'aquestes i promoure mesures preventives de millora.

Dra. Montserrat Closa Cañellas
Especialista en Medicina del Treball
SERVEI DE PREVENCIÓ CATALUNYA